

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM'AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
SILVIO MELI**

LL.D.; Dip. Stud. Rel.; Dip. Can. Matr. Jur. & Proc.;
Cert. Jur. & H.R. (Strasbourg);
P.G. Dip. European Competition Law (King's College, London),
P.G. Dip. European Law (King's College, London).

Illum is-6 ta' Dicembru, 2016.

Rikors Numru 814/2012 SM

**Ian Borg (I.D. 337171 M) u
Nicola Warrick (I.D. 17852 A)**

vs.

**Tabib Principali tal-Gvern
L-Avukat Generali**

Il-Qorti,

1. Illi din hi decizjoni preliminari naxxenti in konsegwenza tat-talba kontenuta fin-nota datata l-10 ta' Marzu, 2016, li permezz taghha l-intimat Tabib Principali tal-Gvern issollewa l-kwistjoni li l-azzjoni odjerna hi preskritta *ai termini* tal-artiklu 2153 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta, (ara foll 376);

2. Illi permezz ta' nota ulterjuri l-intimati elaboraw it-talba taghhom b'mod aktar dettaljat, (ara foll 377);
3. Illi min-naha taghhom, permezz ta' nota datata l-5 ta' Mejju, 2016, ir-rikorrenti irrispondew ghal din l-eccezzjoni li giet ipprezentata fl-ahhar mument - erba' (4) snin wara li bdiet il-kawza, (ara foll 387);
4. Semghet it-trattazzjoni orali tal-abbli rapprezentanti legali tal-partijiet fir-rigward tal-eccezzjoni preliminari hekk sollevata, (ara foll 390);

Ikkunsidrat:

5. Illi ghalhekk din hi sentenza preliminari rigwardanti l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni hekk sollevata mill-intimat fuq riferit, (ara foll 386 u 390);

Ikkunsidrat:

- 6.0. Illi minn ezami tar-rizultanzi prodotti *in atti* jirrizulta sintetikament is-segwenti:
  - 6.1. Illi iben ir-rikorrenti miet fl-eta` tenera ta' sena (1) u erba' (4) xhur waqt li kien rikoverat l-isptar Mater Dei fis-27 ta' Dicembru, 2008, (mhux 2009 kif erroneament indikat mir-rikorrenti fir-rikors promotur, (ara foll 1, foll 3 u foll 387 fejn l-istess rikorrenti jirrikonoxxu dan);
  - 6.2. Illi r-rikorrenti jippremettu li meta huma dahhlu lil binhom l-isptar fl-24 ta' Dicembru, 2008, (mhux 2009 kif isosstnu fl-istess rikors promotur taghhom a foll 1), bil-kondizzjoni "croup" – groppa – kellu problemi ta' tharir tan-nifs, u minghajr ma gie` ezaminat, intbaghat id-dar mit-tabib hemm indikat li ippreskrivielu suppozitorji, gulepp tas-soghla u *paracetamol*, (ara foll 1);
  - 6.3. Illi ghalkemm l-istess genituri rikorrenti gibdu l-attenzjoni tal-istess tabib li binhom ma kienx f'sitwazzjoni tali li kellu jintbaghat id-dar, l-istess tabib baqa' jinsisti li s-

sitwazzjoni li iben ir-rikorrenti kien fiha ma kienitx tiggustifika li dan ikun rikoverat, (ara foll 1);

- 6.4. Illi ghalhekk kienu kostretti jiehdu lil binhom l-isptar fejn issomministrawlu l-medicina lilu preskritta, (ara foll 1);
- 6.5. Illi *nonostante* li ssomministraw lil binhom il-medicina lilu preskritta, l-kundizzjoni ta' binhom marret ghal-aghar u konsegwentement miet fis-27 ta' Dicembru, 2008, (ara foll 1 u 3);
- 6.6. Illi skont ic-certifikat tal-mewt debitament rilaxxat fir-rigward iben ir-rikorrenti miet bil-kawzi kif elenkati fl-ahhar kolonna tal-istess certifikat, (ara foll 3);

Ikkunsidrat:

7.0. Illi l-intimat Tabib Principali tal-Gvern jeccepixxi li l-azzjoni odjerna hi preskritta *ai termini* tal-artiklu 2153 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta u sintetikament, fir-rigward isosstni s-segwenti:

- 7.1. Illi kull terminu ta' preskrizzjoni jibda jiddekorri minn dakinhar tal-incident li minnu tkun qed tigi lamentata l-hsara riskontrata;
- 7.2. Illi tali dekorrenza tibda minghajr ma jittiehed qies tal-istat jew tal-kundizzjoni tal-persuna li lilha l-azzjoni tmiss;
- 7.3. Illi f'dan ir-rigward l-artiklu 2137 tal-istess Kap 16 fuq riferit jistabbilixxi s-segwenti:

“Bla hsara ta' disposizzjonijiet ohra tal-ligi, il-preskrizzjoni ta' azzjoni tibda minn dakinhar li din l-azzjoni tista` tigi ezercitata, minghajr ma jittiehed qies tal-istat jew tal-kundizzjoni tal-persuna li lilha din l-azzjoni tmiss”;

Ikkunsidrat:

8.0. Illi f'dan ir-rigward ghandu preliminarjament jinghad sintetikament is-segwenti:

- 8.1. Illi l-intimat in dizamina ghazel li jissollewa din l-eccezzjoni partikolari fuq riferita, (ara paragrafu numru seba' punt zero, (7.0.), aktar qabel), fl-istadju finali ta' din il-procedura, (ara foll 376), erba' snin u nofs, (4 ½), wara li kienet giet intavolata l-procedura in dizamina;
- 8.2. Illi ghalkemm din it-tardivita` riskontrata, tidher odjuza, *molto piu`* meta l-istess procedura kienet anke issa wasslet fl-ahhar fazi taghha, il-prezentata tal-eccezzjoni hekk sollevata ma tistax tigi respinta, u dan *stante* dak stabbilit fl-artiklu 2112 tal-istess Kap 16 fuq riferit li jistabbilixxi li:

“L-eccezzjoni tal-preskrizzjoni tista' tinghata f'kull waqt tal-kawza imqar fl-appell”;
- 8.3. Illi konsegwentement, *nonostante* t-tardivita` riskontrata f'dan ir-rigward, tali eccezzjoni hi legittimament sollevata u ghalhekk, il-qorti ma tistax ma tiehux konjezzjoni taghha, tippermettiha u tezaminha;

Ikkunsidrat:

9. Illi fid-dawl tas-suespost id-data ta' meta jirrizulta li sar id-decess in dizamina u d-data ta' meta giet intavolata l-kawza jew ta' l-anqas meta giet interrotta l-preskrizzjoni in dizamina jassumu importanza straordinarja;
- 10.0. Illi f'dan ir-rigward l-*iter* temporanju tal-fatti in dizamina jirrizultaw li kienu s-segwenti:
  - 10.1. Illi iben ir-rikorrenti miet fis-**27 ta' Dicembru, 2008**, (ara certifikat tal-mewt a foll 3), u mhux 2009, (kif erroneament u ripetutament indikat mir-rikorrenti, ara foll 1, 2 u 16);
  - 10.2. Illi r-rikorrenti jirrizulta li interpellaw lil-intimat u ohrain biex jersqu ghal likwidazzjoni u hlas ta' danni rizultat tal-istess permezz t'ittra ufficcjali datata t-**30 ta' Settembru, 2011**, (ara foll 5);

- 10.3. Illi l-procedura odjerna giet intavolata fl-**14 t'Awwissu, 2012**, (ara foll 1);
- 10.4. Illi r-rikorrenti jsostnu li ma setghux jirregistraw il-mewt ta' binhom ghaliex ma kienx ghad kellhom certifikat komplut tal-mewt tieghu, (ara foll 91);
- 10.5. Illi *di piu`*, jsostnu li dan impedi hom milli jintavolaw il-procedura in dizamina qabel ma gie rilaxxat l-istess certifikat;
- 10.6. Illi c-certifikat *de quo* gie rilaxxat fl-**4 ta' Frar, 2010**, (ara foll 3 u 133);

Ikkunsidrat:

11. Illi *nonostante* li certifikat ufficcjali komplut inhareg fid-data indikata fil-paragrafu precedenti, jirrizulta li proprju jumejn wara d-decess in dizamina inhareg certifikat tal-mewt fir-rigward, inklussiv ukoll il-kawzi tal-mewt tal-istess *decuius*, (ara foll 135 u 136);

Ikkunsidrat:

12. Illi fir-rigward tal-eccezzjoni tal-preskrizzjoni sollevata mill-intimat fuq indikat, l-artiklu 2153 tal-Kap 16 *de quo* jistabilixxi s-segwenti:

“L-azzjoni ghall-hlas tal-hsarat mhux ikkagunati b'reat taqa' bi preskrizzjoni bl-gheluq ta' sentejn”;

13. Illi *di piu`* l-artiklu indikat fil-paragrafu precedenti ghandu jittiehed flimkien mal-artiklu 2137 tal-istess Kap fuq gia` riferit, (ara paragrafu numru seba' punt tlieta, (7.3.), aktar qabel);

Ikkunsidrat:

14. Illi kif determinat fil-kawza fl-ismijiet **Rose Gauci et vs. Mr Donald Felice et** deciza mill-**Prim'Awla tal-Qorti Civili** datata **l-10 ta' Gunju, 2005**, hawn *si tratta* ta' preskrizzjoni estintiva li

hi intiza li tiddetermina l-perjodu estintiv partikolari bil-ghan li kwistjonijiet ma jithallux pendenti b'mod indeterminat, u dan, in vista tal-massima:

“vigilantibus non dormientibus iua succurrunt”;

Ikkunsidrat:

15. Illi f'dan ir-rigward li l-parti imharrka li qed tissolleva l-eccezzjoni in kwistjoni senjatament l-intimat Tabib Principali ta-Gvern, li jrid jipprova li r-rikorrenti skadielhom il-perjodu utili biex jintavolaw il-kawza, u dan, kif ritenut mill-**Prim'Awla tal-Qorti Civili** fis-sentenza fl-ismijiet **Saliba Brothers Plumbing and Electrical Fitters Limited vs. Zammit Tabona**, datata t-22 ta' Frar, 2006:

“... minn zmien min meta dik il-kawza setghet titressaq”;

Ikkunsidrat:

- 16.0. Illi fid-dawl tar-rizultanzi fuq sintetikament esposti jista' jinghad is-segwenti:
  - 16.1. Illi skont ir-rikorrenti t-terminu preskrittiv ghandu jibda jiddekorri mill-4 ta' Frar, 2010, (ara foll 3 u 133), senjatament id-data ta' meta inhareg ic-certifikat tal-mewt ufficcjali;
  - 16.2. Illi tenut kont li l-procedura odjerna giet intavolata fl-14 t'Awwissu, 2012, il-perjodu preskrittiv, anke jekk ghall-grazzja tal-argument jittiehed li jibda jiddekorri mill-4 ta' Frar, 2010, xorta jirrizulta li jissupera l-perjodu preskrittiv u ghalhekk ghandu xorta wahda jirrizulta pacifiku li l-azzjoni odjerna giet intavolata wara t-terminu preskrittiv applikabbli;
  - 16.3. Illi jirrizulta debitament assodat li r-rikorrenti messithom ix-xorti hazina li mhux biss jghaddu mit-trauma riskontrata izda jirrizulta li ssubew ukoll trattament xejn rispettuż f'mument meta minflok kienu qed jistennew

empatija u sostenn u saħansitra kellhom anke jistennew diversi snin sakemm jottjenu certifikat tal-mewt ufficcjali li fih jigu elenkati l-kawzi tal-mewt in ezami, (ara foll 3);

- 16.4. Illi l-ezistenza ta' tali trawma u trattament kalluz xorta wahda ma jintitolawx lir-rikorrenti biex ma jimxux *entro* l-limiti preskritti mill-ligi biex jintavolaw il-procedura fi zmien utili statutorjament stabbilit ;
- 16.5. Illi jirrizulta assodat, anke mill-ittra ufficcjali datata t-30 ta' Settembru, 2011, (ara foll 5), l-istess rikorrenti kienu jafu fil-konfront ta' min kellhom jintavolaw il-procedura odjerna;
- 16.6. Illi in vista tal-premess allura l-istess rikorrenti kienu jafu ben tajjeb kontra min kellhom jindirizzaw il-procedura in dizamina sa mill-bidu nett tas-saga li sfortunatament sabu ruhhom fiha intortament;
- 16.7. Illi in vista tas-suespost, ghandu jirrizulta pacifiku li z-zmien utili għall-introduzzjoni tal-procedura odjerna beda jiddekorri mis-27 ta' Dicembru, 2008;
- 16.8. Illi c-certifikat tal-mewt in dizamina jirrizulta mehtieg biss biex il-mewt tad-*decuius* tigi debitament registrata u mhux biex tinfetah il-kawza għad-danni bħal dik odjerna;

Ikkunsidrat:

17. Illi għandu jkun pacifiku li l-iskop tal-procedura odjerna hu dak li tigi stabbilita responsabbilita` għall-akkadut u konsegwentement ir-rikorrenti jigu risarciti d-danni subiti fir-rigward;
18. Illi tenut kont tal-fatti fuq elenkati fir-rigward tal-preskrizzjoni in dizamina jirrizulta li l-perjodu ta' sentejn (2) stabbilit permezz tal-artiklu 2153 tal-Kap 16 *de quo* gie għalhekk issuperat *stante* li l-procedura odjerna giet intavolata aktar minn sentejn (2) wara l-mewt tad-*decuius* in dizamina;

19. Illi kif ritenut fis-sentenza tal-**Prim'Awla tal-Qorti Civili** fl-ismijiet **Debono Developments Limited vs. Aldo u Marcon kunjugi Theuma**, datata l-**25 ta' Mejju, 2005**:

“Illi gie stabbilit li l-preskrizzjoni mahsuba taht l-artiklu 2153 tibda tghaddi minn meta ssehh il-hsara bl-ghemil kolpuz u mhux minn meta l-parti li garrbet il-hsara tkun intebhet biha, u dan, ghaliex minn dakinhar li tkun sehhet il-hsara li l-azzjoni setghet u messha tinbeda”;

Ikkunsidrat:

- 20.0. Illi ghall-fini ta' komplettezza jigi sottolineat li l-perjodu preskrittiv ta' sentejn (2) jirrizulta superat:

20.1. Kemm jekk il-perjodu preskrittiv jittiehed kif jissuggerixxu l-istess rikorrenti mill-4 ta' Frar, 2010, id-data ta' meta dahal l-Att tal-mewt *de quo*, (ara foll 3);

20.2. Kemm jekk il-perjodu preskrittiv jttiehed mid-data tal-mewt tad-*decuius*, kif stabbilit fl-artiklu 2137 tal-Kap 16 fuq riferit, (ara paragrafu numru seba' punt tlieta, (7.3.), aktar qabel), senjatament is-27 ta' Dicembru, 2008, (ara foll 3);

stante li fiz-zewg kazi l-perjodu ta' sentejn (2) kif stabbilit mill-artiklu 2153 tal-istess Kap jirrizultaw superati, (ara paragrafu numru tnax, (12.), aktar qabel);

Ikkunsidrat:

- 21.0. Illi in vista tal-premess jirrizulta assodat li l-intimat Tabib Principali tal-Gvern ipprova r-risposta rigwardanti l-preskrizzjoni minnu sollevata, u konsegwentement:

DECIDE:

- 21.1. Takkolji r-risposta sollevata mill-istess intimat rigwardanti l-preskrizzjoni biennali *ai termini* tal-artiklu 2153 tal-Kap 16 fuq riferit;

- 21.2. Tiddikjara l-azzjoni preskritta;
- 21.3. Tassjoni milli ghalhekk tiehu konjizzjoni ulterjuri tal-kaz;
- 21.4. Bl-ispejjez in vista tan-natura ultra sensitiva riskontrata u tas-saga li r-rikorrenti sabu ruhhom fiha, kontra l-intimati.

Onor. Imhalledf Silvio Meli

DECIZJONI FINALI